

Міжнародний гуманітарний університет

НАУКОВІ ЗАПИСКИ
МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЗБІРНИК

Видається з 2004 року

Випуск 34

Статті учасників
VII Всеукраїнської мультидисциплінарної конференції

«Чорноморські наукові студії»

14 травня 2021 року

**Відповідальний редактор випуску – ректор Міжнародного гуманітарного університету,
доктор юрид. наук, доцент К.В. Громошенко**

Виданичий дім
«Гельветика»
2021

Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету : [збірник]. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Вип. 34. – 246 с.

Викладено результати досліджень науково-педагогічних працівників у галузях права, медицини та фармації, лінгвістики та перекладу, економіки, менеджменту, філософії, мистецтвознавства, історії, політології, психології, дизайну.

Збірник зібраний підготовлений до друку відділом аспірантури і науки Міжнародного гуманітарного університету і розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

**Друкується відповідно до рішення
Вченої ради Міжнародного гуманітарного університету
(протокол № 5 від 15.03.2021 року)**

Редакційна рада:

С.В. Ківалов, академік Національної академії правових наук України, д-р юрид. наук, проф. – голова Ради; К.В. Громовенко, канд. юрид. наук, доц. – заступник голови Ради; А.Ф. Крижановський, член-кореспондент НАПрН України, д-р юрид. наук, проф.; А.Г. Гончарук, д-р екон. наук, проф., проректор з НПР; М.І. Зубов, д-р філол. н., проф.; В.Г. Шутурмінський, д-р мед. наук, доц.; Ю.Г. Чумакова, д-р мед. наук, проф.; І.В. Єршова-Бабенко, д-р філос. наук, професор.

Редакційні колегії за напрямками:

Юридичні науки

Т.С. Ківалова, д-р юрид. наук, проф.; О.О. Подобний, д-р юрид. наук, проф.; О.С. Кізлова, д-р юрид. наук, проф., засл. юрист України; Я.О. Тицька, канд. юрид. наук, доц.; Д.Г. Манько, д-р юрид. наук, доцент.

Філологічні науки

Н.В. Бардіна, д-р філол. наук, проф.; В.Я. Мізецька, д-р філол. наук, проф.; Н.М. Шкворченко, канд. філол. наук, доц.; Г.М. Ерліхман, канд. філол. наук, доц.; Г.В. Савчук, канд. філол. наук, доцент.

Економіка і менеджмент

Т.В. Деркач, д-р екон. наук, доц.; О.А. Мартинюк, д-р екон. наук, доц.; О.М. Головченко, д-р екон. наук, проф.; Л.М. Потьомкін, д-р екон. наук, професор.

Філософія та соціально-гуманітарні науки

Г.Х. Яворська, д-р пед. наук, проф.; Т.Г. Гончарук, д-р істор. наук, проф.; М.О. Кравчик, канд. філос. наук; Т.О. Крижановська, канд. філос. наук; Л.О. Панкова, канд. філос. наук; В.Г. Пішемуха, канд. іст. наук, доцент.

Мистецтво і дизайн

А.П. Овчинникова, д-р мистецтв-ства, проф.; Т.І. Уварова, канд. мистецтв-ства, доц.; Т.М. Каплун, к. мистецтв-ства, доцент; Я.В. Лупій, нар. артист України, проф.; О.В. Токарев, засл. діяч мист. України, професор.

Медичні науки

Т.П. Терешина, д-р мед. наук, професор; Л.Д. Чулак, д-р мед. наук, проф.; Г.П. Пекліна, д-р мед. наук, проф.; В.А. Малиновський, канд. мед. наук, доцент.

Збірник включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International

**Статті друкуються мовою оригіналу за авторською редакцією
Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори публікацій**

Відповідальний секретар – начальник відділу аспірантури Міжнародного гуманітарного університету
Стеценко-Баранова Ольга Іванівна

Адреса редакції: вул. Фонтанська дорога, 33, м. Одеса, Україна
e-mail: scientificnotes@mgu.od.ua

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ
КВ № 8958 від 13 липня 2004 року*

ЗМІСТ

О. І. Стеценко-Баранова ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ: ДЕЯКІ ПРОМІЖНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИСНОВКИ.....	3
---	---

РОЗДІЛ 1 НАЦІОНАЛЬНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

К. Е. Маїлунц РОБОТА ІНСТИТУТУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА З КОДИФІКАЦІЇ ПРАВИЛ ПРО ПРАВОНАСТУПНИЦТВО ДЕРЖАВ У ПИТАННЯХ МІЖНАРОДНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	10
А. С. Ребриш ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ ПОМІЧНИКА СУДДІ.....	14
С. П. Рибаченко ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УКРАЇНІ.....	18
О. В. Скочиляс-Павлів, Х. В. Щур ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	22
Л. І. Чулінда, А. В. Красницька ГЕРМЕНЕВТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ НОРМ ПРАВА ЧЕРЕЗ ЛІНГВІСТИЧНІ ФОРМИ ВИРАЖЕННЯ.....	27

РОЗДІЛ 2 ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ, МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Д. С. Давидов, В. А. Варвашенко КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	32
В. А. Євтушенко, О. С. Гарбузов ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	35
В. А. Євтушенко, Д. А. Доренський ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	39

РОЗДІЛ 3 ФІЛОЛОГІЯ

І. Г. Абрамова АВТОРСЬКА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПЕРСОНАЖІВ У ПРОСТОРІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ (НА ПРИКЛАДІ ПОВІСТЕЙ І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО).....	44
Н. В. Бардіна ДИНАМІКА АНТРОПОНІМІВ АНГЛІЇ ТА ВЕЛЬСУ У 2015–2019 РР. (НА МАТЕРІАЛІ САЙТУ “ВЕНІНДЕ ТНЕ НАМЕ”).....	47
Г. А. Бенькевич, Н. А. Омельченко ВІДОБРАЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ» У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЯХ НА ПОЗНАЧЕННЯ МЕНТАЛЬНОЇ ОСОБЛИВОСТІ НІМЦІВ.....	53
Е. К. Коляда, А. Ю. Янчук АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА СВІТОВА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА ЯК ЗРАЗОК ЕФЕКТИВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ.....	57

М. А. Лавренчук ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО КИТАЙСЬКОГО СУДОВОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕЛЕШОУ «СУД КИТАЮ» 中国法庭).....	60
Т. О. Лях МІФОЛОГІЧНИЙ КОД УКРАЇНСЬКОЇ НОВЕЛИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ.....	63
Н. Г. Махоніна, А. А. Шарко НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА НІМЕЦЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ «ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ».....	67
Р. В. Мельников, О. О. Румянцева-Лахтіна ТРАДИЦІЇ ПАТРІАРХАЛЬНОЇ ТА НУКЛЕАРНОЇ РОДИНИ В УКРАЇНСЬКОМУ СІМЕЙНОМУ РОМАНІ: ПОШУКИ ГАРМОНІЇ.....	71
О. С. Меньшикова РОЛЬ ПАРЦЕЛЯЦІЇ ЯК ЕМОТИВНОГО МАРКЕРА РОЗМОВНОГО ДІАЛОГУ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ТЕЛЕНОВЕЛ).....	75
Т. А. Огаренко, Т. В. Ліштаба ФУНКЦІЇ СУБСТАНТИВІВ У ПОЕЗІЯХ А. С. МАЛИШКА.....	79
О. В. Решетар СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ США (НА МАТЕРІАЛІ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ ДЖО БАЙДЕНА).....	83
Н. В. Собецька ЛІНГВОКУЛЬТУРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ГЕНДЕРУ.....	87
Д. П. Соколов, О. Д. Соколова ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СЕМАНТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПОЛІТИЧНО РЕЛЕВАНТНОЇ ЛЕКСИКИ.....	92
Ю. В. Шарапановська ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПТУ В ЛІНГВІСТИЦІ.....	95
О. В. Юсікова ГОВІРКИ РАХІВЩИНИ У СВІТЛІ ЛОКАЛЬНОГО ТА ІНТЕРЛОКАЛЬНОГО: ДО ПИТАННЯ ОДИНИЦЬ КАРПАТО-БАЛКАНСЬКОЇ ЗОНИ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ.....	100

РОЗДІЛ 4

МЕДИЦИНА СТОМАТОЛОГІЯ ТА ФАРМАЦІЯ

Т. І. Коваленко, Д. Р. Сіротніков ВАНКОМІЦІН-РЕЗИСТЕНТНІ ЕНТЕРОКОКИ ЯК ОДИН ІЗ ПРОВІДНИХ ЗБУДНИКІВ ВНУТРІШНЬОЛІКАРНЯНИХ ІНФЕКЦІЙ. НОВІ ПРОТОКОЛИ ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ, ВИКЛИКАНИХ ВАНКОМІЦІН-РЕЗИСТЕНТНИМИ ЕНТЕРОКОКАМИ.....	106
В. О. Малиновський, В. П. Жовтан ФІБРИЛЯЦІЯ ПЕРЕДСЕРДЬ СЕРЦЯ.....	109
С. С. Небогатов, Ю. А. Шумивода ФУНКЦІОНАЛЬНА АКТИВНІСТЬ ЦНС ТВАРИН ІЗ ТЕРМІЧНИМ ОПІКОМ І МОЖЛИВІСТЬ ЇЇ ПОРУШЕНЬ АПЛІКАЦІЯМИ ОЛІСЮ АМАРАНТУ.....	113
О. П. Романчук, О. В. Запжал АСОЦІАЦІЇ ГІПЕРТОНУСУ М'ЯЗІВ ІЗ ПАРАМЕТРАМИ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ В ДІТЕЙ З НЕВРОЛОГІЧНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ.....	116
В. Й. Тешук, В. В. Тешук, О. О. Руських ДО ПИТАННЯ ЛІКУВАННЯ ГОСТРИХ ПОРУШЕНЬ МОЗКОВОГО КРОВООБІГУ ПІСЛЯ ПЕРЕНЕСЕНОЇ КОРОНАВІРУСНОЇ ХВОРОБИ.....	120
В. Й. Тешук, В. В. Тешук, О. О. Руських ПІСЛЯТРАВМАТИЧНІ СТРЕСОВІ РОЗЛАДИ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ – УЧАСНИКІВ АТО/ООС.....	123

О. Л. Чулак, Н. О. Козаренко ЗАСТОСУВАННЯ ОЛІЇ АМАРАНТУ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕЯКИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ.....	130
Т. І. Шевчук СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ.....	134

РОЗДІЛ 5

ГУМАНІТАРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ НАУКИ. ПЕДАГОГІКА. КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

І. М. Антонян, Н. Г. Попович ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	140
Л. В.-В. Вейланде ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК НАСЛІДОК ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	144
Т. Ю. Горбань ПРОБЛЕМА ПОДВІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ПОГЛЯДАХ УКРАЇНСЬКИХ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ (ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	148
Н. А. Жуган, О. П. Оскирко ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ГРУПА НАЗВ ПРОЦЕСІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ТКАННЯМ, У СЕРЕДНЬОНАДДНІПРЯНСЬКИХ ГОВІРКАХ.....	152
О. М. Іщенко ОЛЬФАКТОРНА ІНФОРМАЦІЙНІСТЬ У КОМУНІКАТИВНОМУ ПОЛІ.....	156
О. М. Корніяка, О. М. Чудакова ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ.....	162
І. О. Кулик ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ МУЗЕЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ.....	167
А. В. Лещінська ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДИФЕРЕНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	171
Яньвень Лін, О. М. Лагода ЕСТЕТИКА МАСКУЛІННОСТІ В ДИЗАЙНІ ЧОЛОВІЧОГО ОДЯГУ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМАТИКА.....	176
О. А. Мірошниченко ВІКОВІ ВІДМІННОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УКРАЇНСЬКИХ ЗИМІВНИКІВ У ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ДО ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В АНТАРКТИЦІ.....	180
М. В. Морарь НАЦІОНАЛІЗМ В ІДЕОЛОГІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ.....	184
С. І. Нехаснко, О. В. Осадчий АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ТА ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДМОБІЛІЗУВАННЯ ТА ПРИВЕДЕННЯ У БОЙОВУ ГОТОВНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	190
Н. Л. Отрощенко, В. О. Мараховська СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА ЩОДО ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ 6–7 РОКІВ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	196
І. В. Рашковська ПРОБЛЕМИ СПІЛКУВАННЯ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ У СЕНСІ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ СІМ'Ї.....	200
Н. І. Рудкевич ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ ДО ПИСЬМОВОЇ ПРАКТИКИ.....	203

Н. В. Сергеева МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ПРИРОДА ДИЗАЙНУ.....	207
В. А. Судак, О. Г. Каліберда МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ.....	210
Т. Б. Суржук, О. С. Ткачук ІНТЕГРАЦІЯ В НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	214
В. В. Фрейдліна РОЛЬ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА В КУЛЬТУРІ ЯПОНІЇ.....	220
С. С. Хлестова СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	224
В. І. Чебанік ПОЛІТИЧНИЙ ЛАНДШАФТ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ.....	228
О. В. Шевчишена ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГА ДО РОЗВИТКУ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ В ШКОЛЯРІВ.....	232
Ю. В. Ямаш КВІТКОВІ КОМПОЗИЦІЇ ІВАНА ТРУША У СВІТЛІ КРИТИКИ І МЕМУАРИСТИКИ.....	237

І. Г. Абрамова
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Запорізький державний медичний університет
м. Запоріжжя, Україна

АВТОРСЬКА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПЕРСОНАЖІВ У ПРОСТОРІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ (НА ПРИКЛАДІ ПОВІСТЕЙ І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО)

Анотація. У статті здійснено аналіз образу автора у творах І. Нечуя-Левицького, який виявляє й реалізує себе в цілісності та зв'язності всього твору, визначає його стилістичну своєрідність, нафос, тональність вислову. Аналіз образу автора досліджується в таких комунікативних аспектах. Перший стосується організації повісткування й типу оповіді; другий полягає в розгляді особливостей усвідомлення автором своєї функції творця; третій враховує чинник адресата (прагматичну структуру), орієнтуючись на якого автор комунікативно відкриває свій текст.

Ключові слова: автор, читач, адресант, адресат, об'єкт, суб'єкт, оповідач, комунікація, нарація.

Постановка проблеми. Українська літературознавча наука ХХІ ст. суттєво оновила методологію, методику і сам предмет досліджень. Виразно сформувалася тенденція до нового прочитання класики. Орієнтація досліджень у першу чергу на художньо-естетичні вартості тексту, розуміння особи письменника як свідомо й несвідомо інтегрованого у мистецький твір літературного персонажа дозволили створити нові інтерпретації.

Прозова творчість І. Нечуя-Левицького належить до ядерних явищ українського літературного канону і є предметом переосмислення. Відбувається поглиблення й ускладнення рецепції письменника, по суті, народження його нового образу.

І. Нечуй-Левицький уже першими своїми творами зробив помітний внесок в утвердження нового художнього мислення. Для цього були не лише іманентні літературні, а й глибоко індивідуальні психологічні підстави. Адже новий письменницький стиль, зазначає Р. Барт, завжди укорінений в «особистій, інтимній міфології автора, у сфері його мовленнєвого організму, де народжується найбільш первинний союз слів і речей, де раз і назавжди складаються основні вербальні теми його існування... Стиль – це його самотність» [1, с. 310].

Мета статті – проаналізувати специфіку авторської індивідуальності, своєрідність образів автора і читача у творах І. Нечуя-Левицького.

Виклад основного матеріалу. Видається доцільним проводити аналіз образу автора за творчістю І. Нечуя-Левицького в трьох аспектах. Перший полягає у з'ясуванні того, як письменник організує своє повісткування, який тип оповіді обирає, прагне бути літописцем епохи чи фіксатором власного суб'єктивного досвіду, уявляє себе суб'єктом, що формується іншими, намагається зробити тексти документом чи очевидно фікцією, комплексним висловлюванням чи фрагментом. По-друге, важливо, як автор усвідомлює свою функцію творця, іншими словами, які теми його хвилюють – суспільно значущі чи інтимні, етичні чи політичні, філософські, історичні тощо. По-третє, присутнім чинником є образ адресата, перед яким автор комунікативно відкриває свій текст. Відтак суб'єктивно організоване повісткування може набувати високого ступеня модальності, сягаючи рівня полеміки, моралізаторства і прямого дидактизму, іронії, висміювання і пародії або ж стилізуватися як «об'єктивна» фіксація життя й досвіду особистості.

Особистісний, екзистенційний досвід дистанції та глибоке розуміння сутності нового мистецтва уможливили швидке й упевнене впровадження автором «безсторонньої» об'єктивної манери викладу в першій повісті «Дві московки» (1868). Без сумніву, мова оповідача ще дуже залежна від фольклорно-ліричної традиції, їй властива пісенна тропіка й народні інтонації. Наратор, хоч і формально винесений за межі художнього світу та дії, досить активно виявляє свою присутність у тексті: читач легко може скласти уявлення про його світогляд, емоційний спектр і наміри за стилістичними особливостями мови твору. Власне, мова автора дуже близька лексично й синтаксично до мови героїв-селян. У текст включено пісні, описи ритуалів (весілля), фольклорну символіку як основу образності. Особливо виразно

залежність від народної творчості й попередньої оповідної прози виявляється в портретних характеристиках (живописний і «паспортний» портрети), у пейзажах.

Художні засоби, застосовані автором у пейзажах, також свідчать про залежність, навіть часткову зануреність свідомості оповідача у фольклорну традицію, народний світогляд. Наскрізна місячна символіка саме в мові автора засвідчує, що не тільки персонажі наділені народним світоглядом, є природними носіями українського характеру, менталітету, а й сам оповідач декларує себе його носієм. Він стає інтегрованим виразником характерів героїв, а його позиція – центром орієнтації читача в художній дійсності твору.

Близькість «Двох москвовок» до фольклоризованої прози особливо помітна в ритмомелодичній організації мови, в її аудіальному (слуховому) аспекті. Залежність від пісенної традиції образу впадає в око в образі матері, яка рятує свого сина: «То не звір блукає в сосновому бору темної ночі, то не вовчиця ховається з вовчятами, тікаючи до своєї нори, то мати тікає з сином, ховається від людей» [2, с. 87]. Однак така характерна для народних дум стилістика (на паралелізмі) й образність у тексті повісті перебувають на становищі стилізації, орнаментики. Крім того, орієнтація мови оповідача на фольклорні й літературні стереотипи дає змогу авторові ввести у твір аксіологію (перелік цінностей), властиву народному світогляду. Завдяки такому відсиланню до колективних етнічних норм, моралі, світобачення мовлення оповідача наче набуває більшої ваги й авторитетності для передусім для сільського українського читача, якого, очевидно, такий текст передбачає як зразкового адресата. Імплицитний читач, тобто такий, що «в ідеалі має розуміти всі конотації автора, різні «стратегії» його тексту» [3, с. 54], повинен погодитися, ідентифікуватися з ціннісною позицією оповідача.

Прикметою наративно-прагматичної організації тексту «Причепи» є часті появи експліцитного автора, який то «наївно», у дусі народного оповідача перериває лінійний сюжет, звертаючись до читача з пропозицією озирнутися на рід Лемішковського, то як публіцист засуджує певні суспільні явища (денаціоналізацію в освітній сфері, хижачку політику поляків). Ці прямі звернення мають явно дидактичний чи ідеологічний характер, за ними проступає образ автора, що усвідомлює себе суб'єктом впливу на свідомість читача.

«Причепи» – перший текст І. Нечуя-Левицького, у якому експліцитно подана ідеологія, «логічна ідея» переважає образне начало [4, с. 97]. Важко не погодитися з В. Власенком, який зазначав, що «ліплення образів зденаціоналізованих управителів за зарані задуманою схемою, безумовно, знизило їх художність. У ряді місць вони сприймаються як манекени, а не живі люди» [5, с. 37]. На нашу думку, така художня якість зумовлена саме прагматично-комунікативною структурою тексту, творенням образу в системі «автор-читач-твір», яка в І. Нечуя-Левицького дидактично орієнтована. Імплицитний автор у такій літературній комунікації постає як абсолютний ідеологічний і моральний авторитет, що не залишає читачеві місця для сумнівів і самостійної рефлексії. Останній в акті ідентифікації покликаний засвоїти перелік авторських цінностей, відшліфувати власні погляди відповідно до стратегії тексту. Такий тип взаємодії адресанта й адресата є взірцевим для народницької моделі, яка в сучасному літературознавстві трактується «через особливу критичну комунікацію, що має передусім публічний характер і суб'єктом якої виступає особа-дослідник (інтелігент), яка керується «світлом розуму» і спрямовує своє повідомлення до певної ідеальної істоти, що нею мислиться людство (народ). Такий тип дискурсу асоціюється з абсолютною правдивістю й об'єктивністю повідомлення» [6, с. 17].

Посилення візуального начала в прозі було одним із чинників, що руйнували традиційну суб'єктивну оповідь і сприяли утвердженню об'єктивно-повістєвої манери викладу. Розгорнутий пейзаж не передбачався самою комунікативно-прагматичною структурою творів із персоніфікованим у художньому світі оповідачем. Останньому достатньо було кількома штрихами окреслити місце й час дії, його головне завдання полягало в іншому. Читач такої прози виступав, власне, передусім у ролі потенційного слухача – одnodумця автора. Розлогий пейзажний опис І. Нечуя-Левицького унеможливило такий тип спілкування адресанта й адресата. В оповідача з'являється додаткова функція, яку в зарубіжному літературознавстві, зокрема в наратології (течія структуралізму, предметом дослідження якої є особливості прагматичної структури тексту), прийнято називати фокалізацією. Це означає, що в прозовому творі виділився «новий рівень комунікації, на якому відбувається вербалізація зорової перспективи» [3, с. 100]. Імплицитний читач такого тексту вже бачиться не стільки як зразковий і вдячний слухач, скільки як глядач.

Видається також симптоматичною значно менша кількість фольклорних ремінісценцій у пейзажних описах І. Нечуя-Левицького. Письменник витворює на основі особистих спостережень, глибоко індивідуального досвіду свої неповторні авторські образи, дещо, утім, залежні, насамперед у ранній прозі, від романтичної поезії.

Настанова на візуалізацію зображення впливає з розуміння І. Нечуєм-Левицьким самої сутності мистецтва слова. Характерно, що, визначаючи фундаментальну особливість тогочасної літератури, письменник використовує «дзеркальну» метафору: «Реалізм чи натуралізм в літературі потребує, щоб література була одкидом правдивої, реальної життя, похжим на одкид берега в воді, з городом, чи селом, з лісами, горами, всіми предметами, котрі знаходяться на землі. Реальна література повинна бути дзеркалом, в котрому б одсвічувалась правдива життя, хоч і тонка, похжа на мрію, як самий одсвіт» [7, с. 70]. Отже, уведення в структуру твору розлогого, локалізованого, детально виписаного реалістом-художником пейзажу було характерною ознакою нового типу письма, нового типу літературної комунікації.

Носієм суто народного ставлення до природи, можливо навіть певних міфологічних уявлень виглядає й сам автор. Адже не випадково його, як і селянина, найбільше приваблює пора розквіту, літа, життєвого буяння, а зима асоціюється зі смертю, з усім недобрим. Легко помітити, що інтенсивність перебігу зображуваних подій може збігатися з динамікою рослинного циклу: згасає природа – зупиняється нарація. Дуже часто автор просто вилучає зиму із сюжетного часу, вказуючи, що почалася весна, або ж взимку чи пізньої осені відбуваються якісь непріємні, трагічні події (Микола покидає Немидору, Олеся зазнає приниження від Казанцева) тощо. Ця особливість характеризує автора не лише як свідомого прихильника народного світогляду, а і як органічного його носія, що дає йому змогу ефективно, авторитетно виступати інтегрованим виразником характерів етнопсихологічно детермінованих персонажів.

Розкриваючи комунікативно твір перед читачем, автор-оповідач постійно перебуває в модусі щирості, серйозності, а отже, авторитетності, постійно намагається посилити вагомість власного слова апеляціями до народної моралі та світогляду. Він не пропонує у своєму тексті жодних загадок, лакун, «місць невизначеності» (І. Ингарден), гри для активності інтерпретаційної роботи читацької свідомості. Він тяжіє до вичерпного, точного, комплексного вислову, розрахованого справити на адресата певний, на думку автора, позитивний вплив.

Висновки. Прагматична структура твору визначалася в І. Нечуя-Левицького діалектичною взаємодією образів автора й читача. Письменник творив художній світ, органічно враховуючи запити «давньої» аудиторії, вибудовуючи образність, сюжетіку, досягаючи максимальної, вичерпної повноти висловлювання, злитості оцінки й зображення так, аби забезпечити ефективно порозуміння з адресатом. З іншого боку, останній мислився як об'єкт морально-естетичного впливу письменникової «тенденції».

За новаторською об'єктивною нарацією прози І. Нечуя-Левицького постає виразний, окреслений в ідеологічних, емоційних аксіологічних параметрах образ автора. Його оцінки, реакції, мова занурені в цінності народного світогляду, національної картини світу, відсиланнями до якої він утверджує власну непохитну авторитетність для читача, стає центром інтегрованого вираження ідеї твору.

Автор тяжіє до вичерпної семантичної повноти висловлювання, не спонукаючи читача до самостійного домислювання цілком викінченої цілісної хронікальної історії. Перелік цінностей, визначених народною мораллю, стає тим ідеологічним топосом, у якому ідентичності автора й читача зливаються воедино. Значення дослідження зумовлене його важливістю для перегляду більш об'єктивного, неупередженого розуміння творчості митця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барт Р. Нулевая степень письма. Семиотика. Москва : Радуга, 1983. С. 306–349.
2. Нечуй-Левицький І.С. Зібрання творів: У 10 т. Т. 1. Київ : Наукова думка, 1965. 379 с.
3. Современное зарубежное литературоведение (страны Западной Европы и США): Концепции, школы, термины. Энциклопедический справочник. Москва : Интрада- ИНИОН, 1996. 415 с.
4. Розвиток жанрів в українській літературі ХІХ – поч. ХХ ст. : Зб. наук. праць. Київ : Наукова думка, 1986. 296 с.
5. Власенко В. Художня майстерність І.С. Нечуя-Левицького. Київ : Радянська школа. 1969. 184 с.
6. Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. Львів : Літопис, 1997. 297 с.
7. Нечуй-Левицький І. Українство на літературних позовах з Московщиною. Культурологічні трактати. Львів : Каменяр, 1998. 256 с.

И. Г. Абрамова. Авторская индивидуализация персонажей в пространстве художественного произведения (на примере повести И. Нечуй-Левицкого). – Статья.

Аннотация. В статье осуществлен анализ образа автора в произведениях И. Нечуй-Левицкого, который обнаруживает и реализует себя в целостности и связности всего произведения, определяет его стилистическое своеобразие, пафос, тональность высказывания. Анализ образа автора исследуется в таких коммуникативных

аспектах. Перший касається організації повествовання; второй заключається в розгляді особливостей осознання автором своєї функції творця; третій ґрунтується на факторі адресата (прагматическу структуру), орієнтуючись на котрого автор комунікативно открываєт свій текст.

Ключевые слова: автор, читатель, адресант, адресат, объект, субъект, рассказчик, коммуникация, наррация.

I. Abramova. Author's individualization of characters in the space of artwork (on the example of the stories of I. Nechuy-Levitsky). – Article.

Summary. The article analyzes the image of the author in the works of I. Nechuy-Levytsky, who reveals and realizes himself in the integrity and coherence of the whole work, determines its stylistic originality, pathos, tone of expression. The analysis of the author's image is investigated in such communicative aspects. The first concerns the organization of the narrative and the type of narrative; the second is to consider the peculiarities of the author's awareness of his function as a creator; the third takes into account the factor of the addressee (pragmatic structure), focusing on which the author communicatively opens his text.

Key words: author, reader, sender, the addressee, object, subject, story-teller, communications, narration.

УДК 811'373.47

Н. В. Бардіна

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов професійного спілкування
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна

ДИНАМІКА АНТРОПОНІМІВ АНГЛІЇ ТА ВЕЛЬСУ У 2015–2019 рр. (НА МАТЕРІАЛІ САЙТУ “BEHINDE THE NAME”)

Анотація. Дана стаття продовжує розпочату автором у 2017 році серію публікацій з англійської антропоніміки і містить короткий огляд історії формування англійської системи антропонімів та виклад дослідження динаміки особових імен, які надавали новонародженим в Англії та Вельсі у 2015–2019 роках. На основі матеріалів унікального сайту “Behind the Name” було виявлено найчастотніші імена у кожному із зазначених років, проведено їхній етимологічний та історичний аналіз, аналіз зміни частотності, окреслено ядро і варіативну частину групи антропонімів, зроблено спробу виявити причини і тенденції динаміки іменників.

Ключові слова: англійська мова, лексикологія, антропоніміка, етимологія, частотність, динаміка.

Проблема власного імені виникла тисячоліття тому. Ще у діалозі Платона «Кратил» з'явилась ідея, що імена людей віддзеркалюють їхні особисті властивості. Пізніше було усвідомлено, що вибір антропонімів залежить від історико-культурної ситуації, традицій, етнокультурної приналежності носія мови, моди на імена (загальної тенденції іменування), а також від суб'єктивних уподобань батьків або того, хто надає ім'я. Проблема антропонімії, таким чином, стає не лише лексикологічною, але й соціолінгвістичною, культурологічною, психолінгвістичною проблемою. Саме ім'я виокремлює людину як особистість, забезпечує її тотожність і одночасно залучає її до певної соціальної групи, історико-культурних координат. Тому дослідження динаміки імен у такій багатій на традиції і водночас відкритій усьому світу країні, як Велика Британія, є конче **актуальним**.

В останні десятиліття вітчизняна антропоніміка переважно орієнтована на українську мову. Це, дійсно, необхідно: національна антропонімія містить значну інформацію про особливості соціальної організації, економічний розвиток, культуру суспільства тощо. Дослідження антропонімичного простору інших мов проводять не так активно. Бібліографічною рідкістю стала книга К.Б. Зайцевої [8]. Лінгвокогнітивним і культурологічним характеристикам антропонімів було присвячено дисертацію Л.В. Гнаповської [7], з'явилися порівняльно-зіставні дослідження на матеріалі декількох мов [1; 10]. Авторка цієї статті у 2015–2017 роках проводила дослідження англійських антропонімів у психолінгвістичному